

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Epistola 439

Citation: Holberg, Ludvig: "Epistola 439", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 236.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holb11val-shoot-workid67730.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

EPISTOLA CDXXXIX.

Til **

Jeg takker min Herre for hans mig tilskikkede Oversættelse af de gamle Tactiske Skribentere, eller de Autores, som have beskrevet de Gamles Kriigs-Væsen. Jeg mærker saavel af dette som hans andet Arbejde, at han legger Vind 237 paa grundige Studeringer, og bestyrkes i det, som jeg ofte saavel udi daglig Tale som i mine Skrifter haver dristet mig til at foregive, nemlig at man udi Fæderne-Landet kand erhverve det Liggendefæe, som andre meene alleene at samles udi fremmede Lande, og at en kand blive lærd og poleret, uden at have været paa den anden Side af Eider-Strømmen. Hvis Munstring skulde holdes over vore unge Personer, og en Sammenligning gjøres imellem dem, som bryste sig af deres vidtløftige Migrationer eller udenlandske Rejser, og dem, som ikkun have studeret hiemme, vilde mine Tanker herom tydeligen demonstreres. Jeg lader mig denne gang alleene nøje med at anføre min Herres Exempel til Beviis herpaa. Hvis min Herre havde fult adskillige af vore andre unge Personers Exempel, havde han i steden for Kundskab i lærde Sprog og grundige Videnskaber, maaskee været forsynet med Magasiner af Franske og Italienske Viiser; da havde han i det ringeste ikke forstaaet saavel sit Fæderne-Sprog, som andre arbejde paa at forglemme, skjønt det i Embeder kommer dennem af all Ting meest til pass; da havde han maaskee ikke i den Grad besiddet den Modestie og Ydmyghed, som nu saa meget ziirer hans Person og Lærdom. De Fordeele, som adskillige af vore unge berejsede Personer have erhvervet, ere saadanne, som de fornuftigste Folk ikke holde for store Herligheder, og som han selv anseer heller som Pletter end som Zirather. Hvis mange enten ere, eller indbilde sig at være udi bedre Stand at criticere Italienske Operas og Franske Tragædier; at dømme, om een haver den rette Accent udi et fremmed Sprog; at decidere om en Stella synger bedre end en Pompeiate, eller om en Turcotti acqviterer sig bedre udi Actionerne, end en Rosa: Saa forstaaer min Herre derimod bedre at dømme udi en Juridiske Qvæstion, eller at løse et Geometrisk Problema. Jeg siger mange, men ikke alle. De fleeste ansee sig som Zirather, naar de komme tilbage med Magasiner af Franske Tragædier og Italienske Operas; naar de have erhvervet den saa kaldte Franchise Parisienne, som de kalde 238 Politesse, men som andre derimod give Navn af Frækhed; naar de paa et Haar have troffet den Parisiske Accent; og naar de have erhvervet sig det Pund at tale saa hastig, som Munden kand løbe, meene de at have anvendt deres Tiid heel vel, og at de Midler, som de have tilsatte, ere ikke forgjæves spildte: Skjønt det meeste er saadant, som siden skal forglemmes, og de Bugter og Folder som Sind og Legeme ere satte udi, maa efterhaanden igien jævnes; saasom det eene bliver dem i Fremtiden til ingen Nytte, og det andet bliver dem ved Alderen til Vanheld. Non discenda sunt ea, siger en gammel Autor, qvæ mox dediscenda sunt. Det er: Man maa ikke lære de Ting, som man siden skal beflicte sig paa at forglemme, og som i fremtiden bliver til ingen Nytte. Dette skeer dog desverre ofte; og mærkes ikke uden forsiide, at Ungdoms Tiid er unyttig spildt. Jeg haver kiendt tvende berejsede Personer, hvis Hoved-Studium var at naae saadan Accuratesse udi den Franske Udtale, at ingen skulde skille dem fra indfødde Parisier. Til hvilken Ende de efter deres Hiemkomst fra Frankrig fast ingen Omgjengelse vilde have uden med Franske Folk. Men, saasom de samme Personer bleve begge siden Amtmænd udi Island, mærkede de, at den Parisiske Accent kunde være dem hverken til Zirath eller Nytte. Min Herre følger ikke deres Exempel, ej heller visse andre Personers, hvilke studere præpostere eller bagvendt; saa at, førend de have faaet Smag paa Videnskaber, samle de paa Magasiner af Medailler, Skilderier, Kobberstykker, rare Documenter etc. saaledes, at de begynde med det, hvormed de skulde ende. Min Herre gaaer den Vej frem som fører til det rette Maal, og derfor vil blive een af vore duelige Mænd udi Landet. Jeg forbliver etc.